

El vèrtex geodèsic del Caro

Ester Barceló Perelló

A la sortida que us proposem aquest trimestre, us convidem a visitar el punt més alt de la Serralada dels Ports de Tortosa-Beseit i, alhora, cim culminant de les comarques tarragonines. També conegut com a Montcaro o Mont Caro i amb una alçada de 1.441 metres, es troba a l'extrem sud del massís, dins del terme municipal de Roquetes, al Baix Ebre. Aquest és un cim gairebé mític per als habitants de les terres de l'Ebre ja que destaca poderosament sobre la plana deltaica, sovint cobert de núvols, sobretot en dies de mestralada (que pot arribar a ratxes de 150km/h als punts més alts) que acaba formant un núvol allargat sobre tot el massís. L'anomenada «cella» es forma quan la humitat que porta el vent es condensa a causa de la baixada de temperatura que experimenta en arribar a les parts més altes del Port.

Els ports de Tortosa-Beseit, a cavall de Catalunya, Aragó i el País Valencià (també anomenats Ports de Beseit, Ports de Tortosa, els Ports o lo Port), és un massís muntanyenc situat a l'extrem oriental del Sistema Ibèric i que constitueix una zona de transició amb la Serralada Prelitoral Catalana a la qual s'hi uneix pel contrafort de la serra de l'Espina. Amb els més de 800 km² que té, forma part d'un dels espais naturals més grans i significatius de Catalunya, el Parc Natural dels Ports, amb un relleu calcari i extremadament complex, que origina múltiples cingles i valls profundes. Tant la seva vàlua geològica, biològica, paisatgística com cultural, fan que aquest formi part de la xarxa europea Natura

2000, Zona d'Espècial Protecció per a les Aus (ZEPA) i Lloc d'Importància Comunitària (LIC).

Com a Parc Natural, va ser creat l'any 2001, i la major part queda inclosa a la zona nucli de la Reserva de la Biosfera de les Terres de l'Ebre, coneguda per la marca EbreBiosfera. La part catalana d'aquest Parc Natural té una superfície de 35.050 repartides entre els termes municipals de Tortosa, Roquetes (seu administrativa del parc natural), Alfara de Carles i Paüls a la comarca del Baix Ebre; de Prat de Comte, Arnes i Horta de Sant Joan a la comarca de la Terra Alta, i de Mas de Barberans i de la Sénia a la comarca del Montsià.

Aquest cim té un vèrtex geodèsic (una mica diferent dels que hem vist fins ara en els itineraris publicats, ja que és a sobre de la teulada d'un dels edificis que hi trobem) i està inclòs a la llista dels 100 cims de la FEEC. El 2006 la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya va crear aquest projecte que té com a objectiu fer conèixer Catalunya per mitjà de l'excursionisme amb l'assoliment dels seus cims més emblemàtics. Actualment, la llista d'aquest repte el formen 308 cims, que inclou també cims d'Andorra i de la Catalunya Nord. El repte, per a qualsevol federat de muntanya, consisteix a fer-ne cent.

El Parc Natural dels Ports disposa d'una xarxa de 28 itineraris que tenen el seu punt d'inici a les diferents àrees de lleure o aparcaments. En l'itinerari d'avui hem escollit de fer el conegut com a «quilòmetre vertical» que recorre més de 1.400

Al capdamunt del cim del Caro hi ha un mirador, que en aquesta imatge està lleugerament cobert de neu i força emboirat.
Foto: Ester Barceló Perelló.

metres de desnivell positiu des de l'inici a la zona de la Caramella fins al final, al cim del Caro.

Per accedir-hi, hem d'anar fins Tortosa i agafar la carretera T-341 cap a Roquetes i continuar fins als Reguers per la T-342, i des d'aquesta carretera cal estar atents perquè al cap de 2 km hi ha un desviament a l'esquerra en sentit al Caro. Prendrem aquest desviament i continuarem per la pista asfaltada envoltada de camps d'olivers fins que arribem a la zona que es coneix com a Canal Sec (canal inacabat de Xerta-Càlig), precisament perquè és un canal que ja no porta aigua. Un cop passat el canal, agafarem la pista que surt a l'esquerra, paral·lela al canal, durant uns 4 km fins que travessem el barranc de Galatxo i arribem a l'alçada d'una granja (Corral de Colomet), on tornem a trencar a l'esquerra, i a pocs metres veurem una senyal que ja indica el Camí de la Caramella. Des d'aquí, continuem per camí de terra, apte per circular amb turisme convencional, i en poc menys de 2 km arribem a un ampli espai per a l'aparcament on hi ha la zona habilitada per a l'estacionament dels vehicles.

Un cop deixem el vehicle, comencem a peu pel camí de terra fins a la Caseta de Carvalho (antiga caseta que bombejava l'aigua del Barranc de la Caramella, i que pren el nom de Jules Carvalho,

enginyer que la va dissenyar el 1871). Aquest va construir al barranc un sistema de diversos tolls alçats amb preses (fins a set, esglaonats i cada cop més engorjats) per abastir d'aigua Tortosa.

Al Mas de Carvalho abandonem la pista forestal i continuem per un corriol que aviat creua el Barranc de la Caramella i comença a pujar de valent, sempre seguint unes senyals de pintura vermella (amb zigzagues, trams empedrats i trams tipus «Escalaletes», ben definit i fàcil de seguir) que ens marquen el Camí Vell de la Caramella a Caro fins al Coll del Vicari, on ja ens trobem amb la carretera que puja fins al cim, i que anirem traspasant de forma repetitiva (seguint les dreces enmig de sotabosc) per tal d'estalviar-nos els nombrosos tombs que la formen. A mesura que anem guanyant alçada, admirem la bellesa del seu relleu, així com les altes parets que ens envolten, i el paisatge de la vall, sorprenents en molts aspectes i que reserven racons irrepitibles per als amants de la muntanya.

En aquest ascens podem trobar un dels boscos característics de la zona ibèrica submediterrània, el bosc de pinassa (*pinus nigra*), conegut també a les terres de l'Ebre com a pi nigràl. Aquests boscos són característics de la regió mediterrània amb condicions de continentalitat climàtica marcada i,

Mapa del recorregut de la sortida elaborat per Ester Barceló a partir dels publicats per l'Institut Cartogràfic de Catalunya.

FITXA DEL VÈRTEX

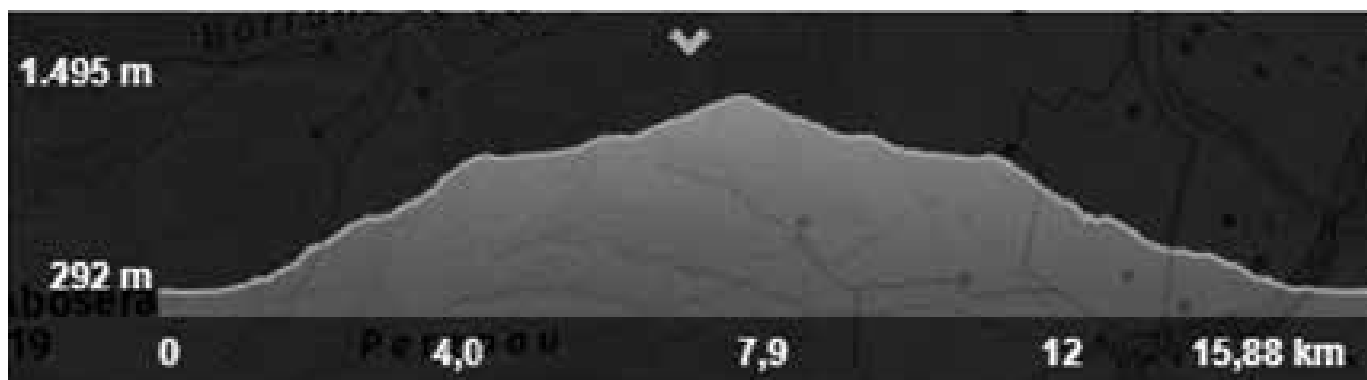
NOM DEL VÈRTEX	Caro
LOCALITZACIÓ	Roquetes (Baix Ebre)
ALÇADA	1.441 metres

per tant, adaptats a hiverns rigorosos amb gelades freqüents i gran amplitud tèrmica.

Aquests boscos, de manera general en tota la zona mediterrània i més específica a Catalunya, han patit perturbacions d'alta intensitat (com ara els incendis forestals) i que han suposat un canvi sobtat de les seves condicions ambientals. Però, al mateix temps, cal dir que aquesta espècie està adaptada als focs de baixa intensitat quan és adulta, gràcies a la seva escorça gruixuda que la protegeix i les seves altes capçades. Aquests focs es propaguen per la superfície sense pujar a les capçades dels arbres i arribar a fer-se grans. Són focs bons per l'hàbitat de pinassa, ja que redueixen la competència de la pinassa i la quantitat de combustible vegetal acumulat al sotabosc. Aquests focs milloren les condicions del bosc de cara a la prevenció de grans incendis forestals. Així, aquesta zona trobem que està integrada dins d'un programa de la Unió

Europea que contribueix a la conservació d'aquests boscos i que es coneix amb el nom de Life Pinassa. Aquest projecte lluita per donar major protecció a unes superfícies determinades d'aquests boscos i assegurar, així, la seva evolució natural aplicant, si cal, tractaments de millora com poden ser les cremes prescrites, que a Catalunya són dutes a terme pels GRAF (Grup d'Actuacions Forestals) del cos de bombers de la Generalitat. En aquest cas d'avui, veiem molt clar quin ha estat l'efecte d'aquestes actuacions de neteja del sotabosc, ja que tenim al davant un bosc majestuós format per exemplars de pinassa de gran alçada que tenen als seus peus una gran catifa d'herba verda, neta d'altres plantes, que aporta una gran sensació d'amplitud i d'ordre i unes ganes enormes d'estirar-se i contemplar sense pressa els núvols passar.

Un cop al cim, el mirador presenta una àmplia perspectiva de la plana de l'Ebre fins al Delta i les valls interiors dels Ports. La seva silueta inconfusible, element de referència visual, destaca arreu de les Terres de l'Ebre. Si bé el cim és enlletgit per les instal·lacions de telecomunicacions que n'ocupen bona part i la carretera de servei, en dies clars gaudeix d'una formidable perspectiva. Els voltors i altres rapinyaires sobrevolen la zona sovint i si un està de sort pot arribar a veure alguna cabra

Perfil del recorregut de la sortida proposada en aquest article al vèrtex geodèsic del Caro.

salvatge. Des de fa poc hi ha un nou mirador de fusta amb unes vistes excepcionals, tant els dies de boira, que es gaudeixen mirant l'immens mantell de núvols, com els dies clars que, si es té sort, diuen que no és difícil veure l'illa de Mallorca.

Durant el trajecte que farem, hi trobem una gran varietat de comunitats vegetals del Parc, des de boscos de pinassa i pi roig (a les parts més altes, on les precipitacions hi són notablement elevades, en relació a la plana), fins a matollars mediterranis (principalment coberta màquies de coscoll, llentiscle, margalló, arítjol, argelaga, romer, farigola, esparreguera, ginebre, bruc d'hivern i l'ullastre o olivera borda amb garrigues, carrascars i alzinars), zones de congost i cingles amb pinedes de pi blanc o valls conreades en forma de falde abancalades d'oliveres i que acompanyen el poblament que s'estén per davall dels 600 metres d'alçada.

Durant la pujada ens trobarem amb dues cruïlles. En la primera, escollirem continuar per l'esquerra, sempre amunt, i deixarem l'opció de la dreta per fer a la baixada, que anirem més tranquils i podrem dedicar més temps a gaudir de cada un dels racons que ens amaga la barrancada. A la segona cruïlla, més amunt, trobem l'opció d'anar a l'esquerra, cap a Moleta Castellona i la Roca del Migdia, que formen la capçalera de la barrancada per la qual hem anat pujant, i que podem seguir en el cas que vulguem allargar el recorregut. Nosaltres però, continuarem per la dreta, on trobem un indicador que ho marca com a «L'escaleta» i continuarem pujant sense parar fins al Coll del Vicari.

A la tornada, descendim pel mateix camí, però un cop estiguem gairebé a baix, on abans havíem trobat la primera bifurcació, escollirem l'opció de seguir pel corriol més llarg, que de baixada ens quedarà a l'esquerra. Aquest traspasa un parell de vegades el torrent i ens permetrà aprofitar una mica més la sortida per anar a veure el Salt de la Gralla i la Cua de Cavall, que si ho fem després de pluges, l'espectacle estarà assegurat, tot i que també ho estarà si aquest salt roman sec, ja que només per l'alçada que té (des del cap de munt hi ha un cingle vertical de més de cent metres) conforma un gran espectacle visual. Des d'aquí, el descens serà pel mateix tram que hem utilitzat en la pujada fins als nostres vehicles. »

DADES BÀSIQUES DE LA SORTIDA

PUNT DE PARTIDA	Zona estacionament de la Macarella
APROXIMACIÓ	Municipi de Roquetes
DISTÀNCIA	15,48 km
DESNIVELL POSITIU	1.458 m (acumulat)
TEMPS	4 hores i mitja (sense parades)
DIFICULTAT	Alta
TIPUS SORTIDA	Circular
ÈPOCA RECOMANADA	Primavera o tardor